

MARATHON

THEO ENGELN

UITGEVERIJ MENUET

ROMAN

De start

Een wekker zetten was niet nodig tegenwoordig. De eerste keer dat hij 's ochtends wakker werd, was lang voor zonsopgang, als hij al geslapen had tenminste. Deze morgen duurde het even voor hij zich herinnerde waar hij was en hoe het kwam dat hij gekleed op bed lag. Hij zette zijn telefoon weer aan om te zien hoe laat het was. Kwart over zes. Op het scherm verscheen ook de mededeling dat zijn zoon nog drie keer had geprobeerd hem te bellen. Tenslotte had hij maar een berichtje gestuurd. 'Sorry. Succes vandaag.' Vandaag? O ja, race day. Meteen was er de misselijkheid, altijd het eerste teken van angst. Hij bleef stil liggen en probeerde te ontspannen. Buiten stond er nog steeds een stevige wind. De vooruitzichten waren dat het ook zou regenen. Weer dat bij hem paste. Liever dit dan een mooie zonnige dag. Dan zou hij zich helemaal buitengesloten voelen tussen al die vrolijke mensen.

Hij stond minutenlang onbeweeglijk onder de douche. Zo dadelijk zou hij Chris antwoorden. Bij de gedachte aan zijn zoon sprongen meteen de tranen in zijn ogen. Hij zag het smalle gezicht voor zich, met die altijd wat onzekere blik. Waarschijnlijk keek hij niet zo als hij in functie was, anders zou zijn ster als advocaat in de financiële sector niet zo snel rijzen. De trotse vader schaamde

zich een beetje. Nu was de advocaat zoon en die jongen was bezorgd. Daar had hij alle reden voor. Waarschijnlijk kwam het door de drank dat hij gisteravond zo bars had gereageerd. Van een vader mocht je meer verwachten.

De spiegel was zo beslagen dat hij alleen een schim van een naakte man zag. Met een handdoek maakte hij een raampje waarin hij zichzelf terugzag. Even, toen loste zijn beeld weer op in het niets. Zo voelde hij zich tegenwoordig ook buiten de badkamer, een man die langzaam vervaagt. Hij veegde nog een keer een stukje van de spiegel vrij. Met zijn gezicht kwam de herinnering terug. Precies zo had hij gestaan toen ze het hem vertelde, zijn gezicht wit van de scheerzeep.

‘We moeten praten, Bart.’ Opeens stond ze in de deuropening, haar armen over elkaar geslagen en met een ernstige blik in haar ogen.

‘Kan dat straks niet? Ik ben al te laat.’

‘Nee, het moet nu.’

Als ze zo praatte was het haar ernst. Hij kende de toon. Als hij nu tegensputterde zou ze stampvoeten van woede. Hij geloofde niet in astrologie, maar in zijn vrouw herkende hij de Kreeft. ‘Het is dus dringend.’ Intussen was de rechterkant van zijn gezicht al glad.

‘In zekere zin wel.’ Ze leek te aarzelen.

‘Wat wil je nou?’ Er verscheen een druppel bloed op zijn kin. Dat kreeg je ervan als je afgeleid werd. ‘Iets is dringend of niet. In zekere zin dringend bestaat niet.’

Ze deed een stap naar voren en leunde tegen de muur naast hem. Hij vermeed haar blik, maar wist dat ze hem bekeek. ‘Je weet dat ik van je hou,’ zei ze.

Hij proefde de toon en voelde hoe een onbestemde onrust zich van hem meester maakte. ‘Ja, Hanneke, dat weet ik. Er hangt wel een ‘maar’ in de lucht zo te horen.’

‘Je hebt je gesneden. Kom hier.’ Ze had een wattenbolletje gepakt en duwde dat tegen de wond.

‘Je houdt van me, maar...,’ drong hij aan.

‘Maar ik weet niet of dat genoeg is.’

‘Genoeg voor wat?’

‘Om... nou ja, om bij je te blijven.’

Ze zei het zo zacht dat het maar net hoorbaar was. Maar de boodschap kwam luid en duidelijk over. Hij legde het scheermes neer. Wat hij in haar ogen las, maakte hem nog bezorgder dan wat ze had gezegd. Verdriet, maar ook de overtuiging dat ze dat verdriet op de koop toe nam. De ochtend voelde opeens heel onaangenaam.

‘Waarom kom je daar nu mee?’ Het klonk bozer dan hij het bedoelde. Ze wist niet wat hem te wachten stond vandaag. Het was de eerste dag na de mislukte voorjaarsvakantie.

Een zucht. ‘Elk moment is slecht voor zo’n gesprek, Bart.’ Ze draaide zich abrupt om en liep weg.

‘Ja, hoor eens, je kunt nu niet wegglopen. Wat wilde je me eigenlijk zeggen? Komt het door de vakantie?’

‘Het heeft geen haast,’ riep ze.

Verbeelde hij het zich of klonk haar stem gesmoord? Met een paar snelle halen schoor hij ook de rest van zijn gezicht. Het katoenen bolletje op zijn kin was inmiddels rood gekleurd. Hij trok het los en gooide het in de prullenbak. Meteen welde een nieuwe druppel op. Vloekend pakte hij een vers stukje katoen.

Het ontbijt werd een uur eerder geserveerd dan anders. Speciaal voor de marathonlopers. Zeven uur was te laat voor hen. Zij moesten drie uur voor de start eten. Althans dat zeiden sommige handboeken. Hij had alles gelezen wat hij te pakken kon krijgen. Van ronkende Amerikaanse bestsellers die beloofden dat je in twee maanden klaar kon zijn voor de marathon, tot degelijke Nederlandse verhandelingen van atleten waarvan de naam hem bekend voorkwam. De afgelopen weken had hij zo zijn avonden doorgebracht en hij was verbaasd over de verschillen in de adviezen. Soms spraken de deskundigen elkaar zelfs tegen. Over de noodzaak van rekken voor een loopje, over de nuttige werking van rode bietensap, over het tijdstip waarop je nog mocht eten, hoeveel je moest drinken voor, tijdens en na de wedstrijd. Bij zoveel verwarring helpt maar een ding: hij had besloten zijn eigen gevoel te volgen.

De eetzaal was gevuld met mensen in loopkleding. De andere gasten hadden waarschijnlijk naar buiten gekeken en waren zo verstandig geweest hun bed nog niet te verlaten. Alle kleuren van de regenboog schoven langs het ontbijtbuffet. Een enkeling had zelfs zijn startnummer al opgespeld. De whisky van gisteravond bezorgde hem nog steeds een zwaar hoofd en een labiele maag. Helaas kon hij de geur van spek, eieren en worstjes niet vermijden. Het kostte hem grote moeite een bakje yoghurt en een banaan te eten. Voor de zekerheid nam hij nog een banaan en een zoet broodje mee. Er zou vast honger komen als hij eenmaal gestart was. Hij had zijn noodvoorraadje keurig in een servet gevouwen en voelde zich de spreekwoordelijke Nederlander toen hij met zijn buit langs een van de serveersters liep.

Zijn horloge zei dat het intussen zeven uur was. Over goed twee uur moest hij van start. De diepe zucht kwam uit zijn tenen. De wedstrijdkleding lag al klaar. Een broek die hij pas drie keer had gedragen en een nieuw T-shirt waar het prijskaartje nog aan hing. Het jasje droeg hij ook bij het wandelen. Of hij het nodig had? Hij schoof het gordijn opzij en zag dat een miezerregen zijn uitzicht belemmerde. Meenemen die jas dus. Hij kon hem om zijn middel binden en aantrekken als het nodig was. Maar nu nog niet. Hij had alle tijd. Het bed zag er uitnodigend uit. Met zijn handen achter het hoofd gevouwen liet hij de tijd voorbijgaan. Aan de ene kant was er het ongeduld. Het zou nu eindelijk gebeuren. Maar een ander deel van hem wilde de klok stilzetten. Laat me alsjeblieft liggen hier, waar het warm en droog is, waar niemand mij ziet en waar ik niets hoeft te doen. Het pas geschilderde witte plafond was een perfect projectiescherm voor zijn gedachten en herinneringen.

‘Peter wil je spreken. Nu meteen.’ Zijn secretaresse leek te begrijpen dat het geen gewoon gesprek zou zijn. Ze keek zorgelijk.

Hij was net binnen en had zijn pc nog niet eens opgestart. Dit had hij verwacht. Hier had hij de hele vakantie van wakker gelegen. Peter was er de man niet naar om zaken te laten slepen. Hij nam zijn beslissingen snel, impulsief bijna, en bracht ze meteen tot uitvoering ongeacht de gevoelens van andere betrokkenen. Het was alsof de man niet in staat was rekening te houden met iets anders dan zijn eigen plannen. Iedereen die die in de weg stond werd opzij geveegd. Zonder pardon.

De kamer was even donker, maar de temperatuur normaal. Peter zat achter zijn bureau in zijn favoriete zwarte hemd met rode stropdas. Dit keer was hij alleen. Hij legde zijn handen in zijn nek waardoor de donkere plekken onder zijn oksels nadrukkelijk zichtbaar waren.

‘Ga zitten, Bart.’ Hij sloeg een joviale toon aan die volslagen in strijd was met de blik in zijn ogen. ‘Goede vakantie gehad?’

Bart bleef staan. Hij was te kwaad om te gaan zitten. Het zou wat hem betreft trouwens een kort gesprek zijn. ‘Wat een idiote vraag. Hoe denk je dat mijn vakantie was na het gesprek dat wij de vrijdag ervoor hadden?’ Hij greep zich vast aan de stoel voor hem omdat hij trilde van woede.

Peter zuchtte. ‘Jij neemt dingen altijd zo zwaar en zo persoonlijk. Ik heb niks tegen jou als persoon. Dat weet je toch. Het is je functioneren waar ik moeite mee heb.’

‘Maar ik word toch echt als persoon ontslagen!’ Voor de zekerheid ging hij toch maar zitten. Zijn benen voelden vreemd onstabiel.

‘Heb je nog nagedacht over mijn voorstel?’

‘Of ik zelf ontslag wil nemen, bedoel je? Ja, daar heb ik over nagedacht.’ Langzaam kreeg hij zijn ademhaling weer onder controle.

Peter snoof. ‘En mag ik misschien ook weten wat dat nadenken heeft opgeleverd?’

‘Zeker, maar eerst wil ik weten wat er mankeert aan mijn werk. Kun je me een paar concrete voorbeelden geven van het niet functioneren?’

‘Dat kan ik.’ Peter veerde recht en schoof zijn stoel aan. ‘Maar ik heb geen zin om dat aan jou uit te leggen. Ik ben

verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in deze toko en ik vind dat jij niet voldoet op de plek waar je zit. Punt. Ga je ontslag nemen of niet?’

Bart stond op. Hij dwong zichzelf rustig te blijven. ‘Ik heb geen enkele reden om ontslag te nemen,’ zei hij. ‘Niemand twijfelt aan mijn werk hier en jij hebt tot afgelopen najaar nooit laten merken dat er iets aan schortte.’

De tafel trilde van de klap die Peter erop gaf. ‘Jij hebt mij kennelijk niet goed begrepen.’

‘O, jawel, maar ik ben het niet met je eens. Wil je me excuseren, ik heb werk te doen.’ Zonder op antwoord te wachten liep hij naar buiten. Hij gooide de deur harder dicht dan nodig was.

Hij had zowaar nog even gedoezeld, want bij de volgende blik op zijn horloge was het kwart over acht. Nog steeds voelde hij zich belachelijk in die loopbroek. En natuurlijk hing er net een levensgrote spiegel voor zijn neus waarin hij kon zien hoe een man van middelbare leeftijd zich in dat strakke ding hees. Hij trok snel zijn oranje shirt over zijn bleke bovenlijf, maar zijn beginnend buikje werd er niet door verborgen. Het kaartje trok hij er met geweld af. Voor het startnummer waren vier spelden bijgesloten. Hij priegelde minutenlang met de spelden en prikte zich tot twee keer toe in zijn vinger. Zoals toen zijn dochter een baby was. Hanneke en hij vonden dat stoffen luiers beter voor het milieu waren. Naarmate de maanden vorderden werden de luiers steeds stugger en zagen zijn vingers er uit als een speldenkussen.

In de spiegel zag hij dat het ding ondanks alle moeite nog scheef hing. Nou, dan maar scheef. BART stond er

met duidelijke zwarte letters onder het nummer. Dublin zou weten dat hij meedeed vandaag. Bart, de onoverwinnelijke. Hoe had die vrouw bij de inschrijving hem ook al weer genoemd? Een held, ja, Bart de held. Hij lachte schamper, maar zag dat de man in de spiegel niet mee lachte.

Toen de liftdeur open ging zag hij dat de hal van het hotel gevuld was met een rumoerige groep mensen die hetzelfde doel had als hij. Zij zouden vandaag de marathon van Dublin lopen. Je hoefde geen psycholoog te zijn om te zien dat hun zenuwen beproefd werden. Bij sommige deelnemers zag je het aan hun strakke, witte gezichten. Anderen waren ongetwijfeld ook zenuwachtig, maar probeerden dat achter woorden te verbergen. Gepraat werd er volop, maar of er ook geluisterd werd? Alleen de supporters oogden ontspannen. Je herkende hen aan de dikke kleding, niet erg kleurrijk, maar heel functioneel. Zij hoefden niets te bewijzen en moesten alleen de kou trotseren.

De miezerregen viel nog even geruisloos en stiekem als eerder die ochtend. Hij huiverde, trok de capuchon van zijn jas over zijn hoofd en liep zonder na te denken in de richting waarin de andere lopers gingen. Zijn benen voelden zwaar en zijn linker enkel protesteerde al nog voor hij een echte inspanning moest leveren. In elk geval zaten zijn schoenen te los. Zijn hakken wipten er zowat uit bij elke stap. Hij zou ze voor de start nog even aantrekken. De dranghekken waren uit hun omhelzing gehaald en stonden nu allemaal keurig op hun plaats. Ze moesten ervoor zorgen dat de lopers in de laatste kilometers niet gehinderd zouden worden door opdringerige toeschouwers. Weer passeerde hij de borden die tijdens de laatste

kilometer om de honderd meter aangaven hoe ver het nog was tot de finish. Hij glimlachte zowaar even toen hij zich realiseerde dat al die lopers om hem heen waarschijnlijk hetzelfde dachten als hij: als ik die borden de volgende keer zie, ben ik er bijna. Mag de tijd alsjeblieft een paar uren vooruit?

Naarmate hij de startvakken naderde werd het drukker. Bij het omslaan van de laatste hoek zag hij een enorme hoeveelheid mensen op zoek naar de eigen plek om te starten. Duizenden mensen in strakke lycra broeken en gekleurde loopshirts. Aan een kant van de weg stond een lange rij urinoirs waar mannen aan vier kanten bij konden. Het ontbrak hun niet aan klanten. De zenuwen zoeken nu eenmaal een uitweg. Naast hem klaagde een vrouw over zoveel onrecht. 'Moet je kijken. Voor de mannen zijn er massa's urinoirs, maar de wc's voor vrouwen zijn alleen verderop in de startvakken. Zul je zien dat er bij elke Dixi een enorme rij staat!'

Opeens was hij zo duizelig dat hij zich moest vastgrijpen aan de schouder van de verontwaardigde vrouw. Die keek hem zo vijandig aan dat hij snel aan de andere kant steun zocht bij de muur. De massa lopers draaide voor zijn ogen en hij had het idee dat hij zo dadelijk hier tussen de mensen moest overgeven. Dat nooit. Hij ging snel op een stoepje zitten en verborg zijn hoofd tussen zijn knieën. Hoe vaak had hij Hanneke niet zo horen klagen? In restaurants, onderweg, altijd was hij snel klaar en stond zij in de rij. Hele theorieën had ze erover; dat mannen met opzet dit zo organiseerden om vrouwen te pesten. Dat het misschien niet mogelijk was om stante pede gelijke lonen te realiseren, of om evenveel vrouwen als mannen in toppo-

sities te krijgen, maar dat ze verdomme toch wel konden zorgen dat vrouwen konden pissen als dat moest!

‘Gaat het een beetje?’

Toen hij opkeek zag hij de lange Nederlandse vrouw die hem gisteren had aangesproken aan de bar. Omdat hij zat leek ze nog groter dan gisteren. Ze keek vrolijk alsof ze zich verheugde op de uitputting die ging volgen. Masochisme kent vele vormen.

‘Ja hoor. Hoezo?’

‘Je zit er een beetje verloren bij, Bart. Ook als je geen psycholoog bent zie je dat je het zwaar hebt.’

Hoe wist ze zijn naam? Natuurlijk, het startnummer. ‘Verloren, zei je? Nou dan zie ik er precies uit zoals ik me voel. Verloren, klote, moe, oud. Wat doe ik hier eigenlijk? Kun jij me dat vertellen, eh...’ Hij probeerde haar naam te zien die half onder een jas schuilging. ‘Eh... Ellen?’

‘Nee, dat kan ik niet. Iedereen heeft zo zijn eigen reden om aan deze gekte mee te doen.’

Hij glimlachte zowaar bij die typering. ‘Dus je vindt het zelf ook een beetje gek?’

‘Ja, want hoe je het ook draait of keert, ruim 42 kilometer is een heel end.’ Ze keek even naar de donkergrijze lucht. ‘Zeker onder deze omstandigheden.’

‘Dank je. Zo’n opmerking geeft moed.’

Ze lachte. ‘Maar je kunt ook zeggen dat het maar 42 kilometer is. Er komt een eind aan. Je moet even doorzetten, maar uiteindelijk ben je bij de finish. Ik weet uit ervaring dat dan alle pijn en vermoeidheid vergeten is. Kom, opstaan. Je krijgt het veel te koud zo.’ Ze stak haar hand uit en trok hem overeind. Ze hield zijn hand net iets langer vast dan nodig was. ‘Succes, Bart!’ zei ze en weg was ze.

Hoe ze het gedaan had, wist hij niet, maar zijn duizeligheid was over. Hij schudde zijn hoofd en realiseerde zich dat hij al maanden niet zoveel zinnen met een vreemde had uitgewisseld als nu met deze vrouw. Hij was door het zitten een beetje stram en begon automatisch met armen en benen te bewegen om zijn spieren weer op te warmen. Om hem heen voerden mensen allerlei acrobatische toeren uit om hun lichaam klaar te stomen voor de start. Ze deden maar. Hij kende de theorie uit de boeken. Welke spieren verlengd moesten worden, welke alleen opgewarmd en hoe lang je geacht werd dat te doen en met welke intensiteit. Allemaal best, hij moest het hebben van zijn doorzettingsvermogen en niet van zijn souplesse.

De speaker van dienst riep om dat iedereen nu naar zijn vak moest, want over vijf minuten zou het startschot klinken. Bart had al gezien dat de pijlen voor zijn vak, oranje, het allerlaatste, rechtdoor wezen. En net nu meldde ook zijn blaas zich. Hij ging op een holletje naar een van de urinoirs om niet te laat te komen. Idioot, dacht hij. Die paar minuten zullen voor jou niets uitmaken. Hij zou hoe dan ook uren na de meesten aankomen. Als hij het al zou redden.

Ze was er na die ochtend niet meer op terug gekomen. Hij ook niet. Alsof ze alle twee voor een gevaarlijke stap in onbekend gebied hadden gestaan en als bij afspraak terugdeinsden. Natuurlijk was hij nieuwsgierig. De rustige overtuiging waarmee ze gesproken had. Als hij eraan terugdacht werd hij meteen overvallen door een paniek zoals hij nooit eerder gevoeld had. En toch durfde hij niet aan te dringen. De toestand op zijn werk hield hem te zeer

Het is oktober. Een Nederlandse man van middelbare leeftijd loopt zijn eerste marathon in het koude en regenachtige Dublin. Het gevecht tegen vermoeidheid, pijn en de elementen maakt van de wedstrijd een helletocht. Bovendien spelen twee andere problemen onophoudelijk door zijn hoofd. De drie verhaallijnen meanderen ruim 42 kilometer door elkaar en werken toe naar een onverwachte climax.

Na de brug begon het moeilijkste stuk. De weg liep daar acht kilometer lang omhoog, soms iets minder steil, maar altijd omhoog. Tegen de tijd dat ze het Phoenix Park naderden vielen de eerste slachtoffers al. Mensen die zich verstart hadden of kramp hadden gekregen. Nu al. En er waren er die last kregen van een oude blessure. Toch te snel weer gaan lopen, het advies van de fysiotherapeut niet opgevolgd. Maar er waren ook altijd lopers die eigenlijk geen lopers waren. Hij had erover gelezen. Mensen die een paar dagen eerder de weddenschap waren aangegaan dat ze die marathon best konden lopen. In de praktijk was het een stuk moeilijker dan het in de pub leek. Ach, ze hadden het geprobeerd. Vanavond bij een pint was hier een mooi verhaal van te maken. Toch had het iets triests, mensen die tegen de stroom in over het trottoir terug liepen naar de stad. En ze keken op zijn minst beschaamd, maar vaak ronduit ongelukkig. Geen teleurstelling erger dan teleurstelling in jezelf.

Theo Engelen is historicus en als hoogle-
raar verbonden aan de Radboud Universi-
teit Nijmegen. Hij schreef een veertiental
jeugdboeken. Dit is zijn eerste roman
voor volwassenen. En ja, Theo Engelen is
een fervente hardloper. Hij liep meerdere
marathons en vele kortere wedstrijden.

